

**PREZES URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 21 lipca 2003 r.

RPZ-61/10/03/MK

DECYZJA Nr RPZ 13/2003

Na podstawie art. 23c ust. 1 w zw. z art. 23a ust. 2 oraz stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 86, poz. 804)* oraz par. 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172)*, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Polskiej Korporacji Finansowej „Skarbiec” sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, przy ul. Czarny Dwór 8/120

-działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

1. na podstawie art. 23 c ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy, uznaje się wykorzystywanie przez Polską Korporację Finansową „Skarbiec” sp. z o.o. postanowień umownych o następującej treści :
  - a) „par. 2 pkt 4 *„Klient przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z niniejszej umowy”*
  - b) „par. 16 pkt 2 *„W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych terminów przydziałów nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na jeden przydział, PKF „Skarbiec” upoważniony jest do wstrzymania przydziałów i przystąpienia do przedterminowej likwidacji programu lub podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom Klientów i umożliwi dalsze funkcjonowanie w Programie Klientów, którzy terminowo wypełnili swoje zobowiązania”*.
  - c) „par. 18 pkt 1a i 2a I,II,III, 3 *„Rozwiązanie umowy następuje w ciągu trzech miesięcy od terminu zakończenia planu ratalnego . Jednocześnie PKF „Skarbiec” dokona ostatecznej likwidacji grupy. - par. 18 pkt 1a (...) środki jakie pozostaną w ramach funduszu po likwidacji zostaną przeznaczone w kolejności na : pokrycie star powstałych w programie z powodów niezawinionych przez PKF „Skarbiec”, np. niemożność wyegzekwowania zadłużenia od poszczególnych Klientów itp. – par. 1 pkt 2a I, wypłatę rat czystych Klientów, którzy nie otrzymali przydziału, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni zgodnie z zasadami określonymi w par. 13 i par. 14, a nie rozwiązano a nimi umowy wcześniej – par. 18 pkt 2a II. Jeżeli pozostające na*

rachunku bankowym środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności regulowane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta – par. 18 pkt 2a III. Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy wywołane przez zdarzenia nie przewidziane w niniejszej umowie, a nie zależne od PKF „Skarbiec”, obciążało będzie proporcjonalnie wszystkich Klientów”.

- d) „par. 18 pkt 2c „Klientowi, któremu nie przydzielono jeszcze produktu zostanie zwrócona suma wpłaconych rat podstawowych, bez waloryzacji o opłat wstępnych z potrąceniem opłaty likwidacyjnej równej 10% wartości wybranego przez Klienta zestawu kwotowego.”
- e) „par. 19 pkt 2 „W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej Umowie i w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się wewnętrzne przepisy PK „Skarbiec”.

2. na podstawie art. 23 c ust. 1 wymienionej na wstępie ustawy **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, praktykę polegającą na prowadzeniu reklamy prasowej w sposób wprowadzający w błąd poprzez:
- pomijanie informacji o tym, że prowadzona przez Polską Korporację Finansową „Skarbiec” sp. z o. o. działalność polega na organizowaniu konsorcjum kapitałowego,
  - stwarzanie u czytelnika mylnego wyobrażenia, że oferta przedsiębiorcy dotyczy możliwości uzyskania środków finansowych, w postaci pożyczki lub kredytu, od PKF „Skarbiec” sp. z o.o.
- i nakazuje zaniechanie jej stosowania.**

3. na podstawie art. 23 c ust. 2 wymienionej na wstępie ustawy **zobowiązuje się** Polską Korporację Finansową „Skarbiec” sp. z o.o. do przesłania, za potwierdzeniem odbioru, wszystkim swoim klientom, w terminie miesiąca od uprawomocnienia się decyzji, sentencji decyzji wraz z akapitami 4,5,6,7,8,9 uzasadnienia oraz oświadczenia w formie przynajmniej A5, drukowanego rozmiarze czcionki 14, o treści:

„Polska Korporacja Finansowa „Skarbiec” sp. z .o. z siedziba w Gdańsku, przy ul. Czarny Dwór 8/120 organizująca grupy konsumentów, którzy wzajemnie finansują swe zakupy, przyznaje, że w stosowanych przez nią Ogólnych Warunkach Umowy, w par. 2,16,18 i 19 znajdują się niedozwolone postanowienie umowne, które obowiązek zapłacenia kary umownej wyłącznie po stronie konsumenta, ograniczają odpowiedzialność Spółki za niewykonanie zobowiązania oraz uprawniają do podejmowania arbitralnych decyzji. Wszystkie te postanowienia nie wiążą konsumentów. Stosowanie tych postanowień zostało uznane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”

4. na podstawie art. 100 e wymienionej na wstępie ustawy decyzji, w części objętej punktem 1 sentencji **nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.**

Uzasadnienie

1. W związku z ukazującą w lokalnej prasie (np. Głos Wielkopolski z 23 września 2002r.) reklamą działalności Polskiej Korporacji Finansowej „Skarbiec” sp. z o. o. (zwana dalej Spółką) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Poznaniu wszczęła postępowanie wyjaśniające. W ramach tego postępowania, na podstawie przepisów ustawy z 16 kwietnia 1993r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, wystosowano do przedsiębiorcy wezwanie do zaniechania prowadzenia reklamy wprowadzającej w błąd. W reklamie zakwestionowano brak pełnej informacji dotyczącej rzeczywistego przedmiotu umowy, jakim jest członkostwo w grupie samofinansującej się. Ponadto wskazano, iż zwrot „Kredyt w banku jest dla Ciebie nieosiągalny” i przykładowy plan ratalny sugerować mogą możliwość uzyskania kredytu bądź pożyczki od Spółki. Na skutek wezwania Spółka zmodyfikowała treść ogłoszeń reklamowych, przez pominięcie wspomnianego zwrotu. W dalszym ciągu jednak nie umieściła w reklamie informacji o przedmiocie umowy, którą proponuje oraz nie zrezygnowała z planu ratalnego, który sugeruje wysokość rat przy spłacaniu kredytu. W wyniku zmiany przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz po otrzymaniu w dniu 14 maja upoważnienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, udzielonego na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w zw. z par. 3a ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.)*, do przeprowadzenia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczęto w dniu 4 marca 2003r. postępowanie wyjaśniające.

Materiały i informacje zgromadzone w postępowaniu wyjaśniającym uprawdopodobniły stosowanie bezprawnych praktyk przez Spółkę. W związku z powyższym 20 maja 2003r. wszczęto postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o czym powiadomiono Spółkę.

Spółce zarzucono stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na prowadzeniu reklamy oferty Spółki w sposób wprowadzający w błąd oraz stosowanie w *Ogólnych Warunkach Umowy* postanowień wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Spółka ustosunkowała się do przedstawionych zarzutów. Nie podzieliła stanowiska Urzędu dotyczącego bezprawności reklamy, wniosła natomiast o udzielenie pouczenia w jaki sposób zmienione zostać powinny niedozwolone klauzule umowne zamieszczone w *Ogólnych Warunkach Umowy*. Spółka skorzystała z prawa zapoznania się z materiałem dowodowym. W dniu 1 lipca br. drogą faksową nadesłano do Urzędu pismo informujące o gotowości dokonania zmian niektórych kontrowersyjnych zapisów *Ogólnych Warunków Umowy*.

2. Oceniając przedstawiony stan faktyczny Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył, co następuje:

Istotą praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów. W ustępie 2 tego artykułu ogólna definicja praktyki została wzbogacona o przykładowe wskazanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W przepisie tym do praktyk zaliczono stosowanie postanowień

wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu, wprowadzającą w błąd reklamę oraz naruszenie obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wymagane jest spełnienie dwóch przesłanek. Po pierwsze działanie przedsiębiorcy musi być bezprawne. Po drugie naruszać musi zbiorowe interesy konsumentów.

3. Bezprawność działania Spółki w zakresie objętym punktem 1 sentencji przesądza stosowanie postanowień uznanych wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone. Niedozwolonym postanowieniem umownym jest to, które kształtuje prawa i obowiązki stron umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. To właśnie Sąd ostatecznie rozstrzyga, czy konkretna klauzula jest bezwzględnie zakazana.

Stwierdzenie przez Sąd rażącego naruszenia interesu konsumenta w wyniku stosowania konkretnej klauzuli umownej skutkuje wpisaniem takiego postanowienia do rejestru. Na mocy przepisu art. 479³⁸ k.p.c. wyrok uznający dane postanowienie za niedozwolone obowiązuje również osoby trzecie (jest skuteczny *erga omnes*). Wpisaniem do rejestru postanowieniem nie mogą być od tej chwili posługiwać się inni przedsiębiorcy. Chroniony więc zostaje interes konsumenta rozumianego jako zbiorowość. Ustawodawca nie przyznał Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów uprawnienia do modyfikowania wpisywanego do rejestru postanowienia, w celu nadania mu brzmienia abstrakcyjnego. Z uwagi jednak na rozszerzoną skuteczność niedozwolonych postanowień umownych spełniają one funkcję przepisów prawnych. Do ich interpretacji stosować więc należy reguły wypracowane w nauce prawa i orzecznictwie. Drobne różnice w tekście porównywanych postanowień nie stanowią przeszkody dla uznania kontrolowanego unormowania umownego za niedozwolone. Niedozwolonym postanowieniem jest więc również postanowienie, które mieści się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru.

Spełnione więc zostały obie ustawowe przesłanki.

4. Kwestionowane przez Urząd postanowienia to unormowania par. 2 pkt 4, par. 16 pkt 2, par. 18 pkt 1a i 2 i 2a I,II,III, 3, par 19 pkt 2 *Ogólnych -Warunków Umowy*.

5. Pierwsze z nich o treści: „*Klient przyjmuje na siebie całość praw i zobowiązań wynikających z treści niniejszej umowy*” zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Antymonopolowego w dniu 27 marca 2002r. (sygn. akt XVII Amc 41/01), w sprawie przeciwko Financial Patners sp. z o.o.. Obciążenie konsumenta ogółem zobowiązań sprawia, iż umowa przyjmuje postać umowy jednostronnie zobowiązującej, co ograniczać może możliwość dochodzenia jakichkolwiek roszczeń od Spółki. Pojęcia „*klient*” i „*uczestnik*” (figuruje w rejestrze) są tożsame co oznacza, że hipoteza klauzuli zamieszczonej w rejestrze w całości odpowiada wpisanej do rejestru.

6. Drugie z niedozwolonych postanowień, to regulacje paragrafu 16 pkt 2. Przewidziano w nim, że „*W przypadku, gdy w ciągu dwóch kolejnych terminów przydziałów nie zostanie zebrany fundusz grupy, pozwalający na jeden przydział, PKF „Skarbiec” upoważniony jest do wstrzymania przydziałów i przystąpienia do przedterminowej likwidacji programu lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom Klientów i umożliwi dalsze*

funkcjonowanie w Programie Klientom, którzy terminowo wypełnili swoje zobowiązania.” W rejestrze niedozwolonych postanowień umownych postanowienie takie zapisano na przykład pod liczbą porządkową 4, na podstawie orzeczenia SOKiK wydanego w dniu 27 lutego 2003r. w sprawie wzorców stosowanych przez Biuro Pośrednictwa Handlowo-Finansowego MeCom Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie (sygn. akt XVII Amc 27/01). Zadaniem Spółki jest organizowanie i administrowanie programem finansowym, którego celem jest zakup przez konsumenta określonego towaru lub usługi. Kwestionowane postanowienie zezwala Spółce na podjęcie szybkiej decyzji, może nieuzasadnionej dotyczącej likwidacji danej grupy (listy). W świetle powyższego Spółka nie ponosi żadnej odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązania, a sam kontrahent Spółki ma ograniczony wpływ na wykonanie umowy, co sprzeczne jest z dobrymi obyczajami. Drobne różnice w tekście umownym („inne rozwiązania”) odbiegające od klauzul wpisanych do rejestru („inne kroki”) nie stanowią w rzeczywistości zmiany znaczenia tych postanowień.

7. Trzecie postanowienie uznane wyrokiem sądu za niedozwolone to zapisy paragrafu 18 pkt 1a i 2a I,II,III, 3: *„Rozwiązanie umowy następuje w ciągu trzech miesięcy od terminu zakończenia Planu ratalnego. Jednocześnie PKF „Skarbiec” dokona ostatecznej likwidacji grupy. (par. 18 pkt 1a). (...) środki jakie pozostaną w ramach funduszu po likwidacji zostaną przeznaczone w kolejności na: pokrycie strat powstałych w programie z powodów niezawinionych przez PKF „Skarbiec”, np. niemożność wyegzekwowania zadłużenia od poszczególnych Klientów itp., (par. 18 pkt 2a I), wypłatę rat czystych Klientom, którzy nie otrzymali przydziału, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni zgodnie z zasadami określonymi w par. 13 i par. 14, a nie rozwiązano z nimi umowy wcześniej. (par. 18 pkt 2a II) Jeżeli pozostające na rachunku bankowym środki finansowe będą niewystarczające dla całkowitego zaspokojenia wierzytelności w powyższej kolejności płatności, należności regulowane będą proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Klienta. (par. 18 pkt 2a III). Jakikolwiek zmniejszenie się funduszu grupy wywołane przez zdarzenia nie przewidziane w niniejszej umowie, a nie zależne od PKF „Skarbiec”, obciążało będzie proporcjonalnie wszystkich Klientów”.* W rejestrze odnaleźć je można pod liczbą 34. Umieszczono je rejestrze na podstawie wyroku sądu z dnia 27 listopada 2002 o sygn. akt XVII Amc w sprawie przeciwko Towarzystwu Finansowemu Prestige sp. z o.o., z siedzibą w Katowicach. Pojęcia „wypłata rat czystych” oraz „wypłata rat podstawowych”, „należności dokonywane będą” oraz „należności regulowane będą” itd. nie wpływają na hipotezę klauzuli umownej, która jest taka sama jak hipoteza postanowienia niedozwolonego wpisanego do rejestru. Względny celowości oraz fakt, że klauzule wpisane do rejestru są zawsze częścią pewnej umowy, wpływają na to, że różnice podmiotowe nie stanowią przeszkody w uznaniu obu klauzul za tożsame.

8. Kolejne postanowienie przewiduje, że **„Klientowi, któremu nie przydzielono jeszcze produktu zostanie zwrócona suma wpłaconych rat podstawowych, bez waloryzacji i opłat wstępnych z potrąceniem opłaty likwidacyjnej równej 10% wartości wybranego przez Klienta zestawu kwotowego”** odpowiada na przykład postanowieniu o liczbie porządkowej 21 w rejestrze niedozwolonych klauzul umownych. Postanowienie to, stosowane przez Polską Grupę Kapitałową „Kredyt” Sp. z o.o. z siedzibą we Krakowie, zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Antymonopolowego w dniu 6 maja 2002r. (Sygn. akt XVII Amc 44/01). Postanowienie powyższe sprzeczne jest również z art. 385³ pkt 12 i 13 k.c. Treść zakwestionowanego postanowienia nie jest identyczna z klauzulą wpisaną do rejestru. Biorąc pod uwagę par. 18 pkt 5 umowy stosowanej przez PKF „Skarbiec”, na podstawie którego opłata wstępna nie podlega zwrotowi, skutki jakie wywołuje przywołany, umowny zapis są jednak tożsame z tymi, które wynikają z postanowienia uznanego przez Sąd

Antymonopolowy za niedozwolone. Na podstawie obu postanowień bowiem konsument otrzymuje należne mu kwoty bez waloryzacji i po potrąceniu należnych kosztów administracyjnych, opłaty wstępnej. Dodatkowo w przypadku PKF „Skarbiec” konsument zobowiązany jest zapłacić jeszcze 10 % wartości wybranego zestawu kwotowego.

9. Piąte postanowienie wpisane do rejestru to zapisy paragrafu 19 pkt 2 wskazujące, że „*W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszej Umowie i w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się wewnętrzne przepisy PKF „Skarbiec”*”. Postanowienie to wyczerpuje treść art. . 385³ pkt 4 i 10 k.c. Spółka jest bowiem uprawniony do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w umowie. Zwrot „*sytuacje nieprzewidziane*” jest niedookreślony stwarzając tym samym możliwości dowolnej interpretacji przedsiębiorcy. Jednocześnie konsumentowi odebrane zostało prawo do zapoznania się z treścią niektórych postanowień umownych i wyrażenia na nie akceptacji. W rejestrze klauzul niedozwolonych postanowienie, którego hipoteza zawiera się w hipotezie powyższego unormowania zamieszczone jest pod liczbą porządkową 27. Wpisano je na podstawie wyroku Sądu Antymonopolowego z dnia 12 sierpnia 2002r. w sprawie przeciwko Europejskiemu Funduszowi Budowlanemu sp. z o.o. (sygn. akt XVII Amc 43/01). Pojęcia „*stosuje się wewnętrzne przepisy PKF „Skarbiec”*” oraz „*podejmuje Zarząd EFB w formie zarządzenia*” odnoszą się do takich samych sytuacji faktycznych.

Wobec powyższego, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał zachowanie przedsiębiorcy wskazane w punkcie pierwszym sentencji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

10. Drugą praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, której dopuściła się Spółka jest prowadzenie reklamy w sposób wprowadzający w błąd. Reklama poświęcona jest niepowtarzalnej ofercie finansowej PKF „Skarbiec”, dzięki której sprawnie i bez przeszkód sfinansować można własne potrzeby. Reklama skierowana jest do osób które chcą podpisać umowę kredytową, jednak na warunkach bardziej atrakcyjnych (raty totalne 0% + 4 raty gratis).

Zgodnie z art. 16 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993r. *o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz. U. Nr 47, poz.211 ze zm.) reklama wprowadzająca w błąd i mogąca przez to wpłynąć na decyzję konsumenta co do nabycia towaru lub usługi jest zakazana. Dla określenia, kiedy reklama jest reklamą wprowadzającą w błąd muszą być brane pod uwagę wszystkie jej właściwości. Implementując dyrektywę 84/450/EWG dotyczącą reklamy wprowadzającą w błąd i porównawczej, w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji za kryterium oceny reklamy wprowadzającej w błąd przyjęto w szczególności przydatność i możliwość zastosowania reklamowanego towaru u usługi.

Wprowadzanie w błąd przez PKF „Skarbiec” przybiera dwojaką formę.

11. Po pierwsze, tworzenie mylnego wyobrażenia u adresata reklamy polega na pominięciu istotnych dla niego informacji. Brak rzetelnej prezentacji przedmiotu umowy, jakim jest członkostwo klienta w Programie PKF „Skarbiec” (par. 2 pkt 2 *Ogólnych Warunków Umowy*), w ramach którego wybrany przez klienta zestaw kwotowy przeznaczony jest na zakup np. materiałów budowlanych, maszyn i urządzeń, mieszkań, samochodów, wypełnia znamiona reklamy niepełnej. Reklama niepełna uważana jest w doktrynie za informację reklamowa wprowadzającą w błąd (por. *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, pod red. J Szwaji, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2000, str. 460).

Po drugie, reklama zawiera przykładowe zestawienia kwotowe z wyszczególnionymi ratami oraz informację o tym, że oferta skierowana jest do osób bez zdolności kredytowych. Analizując ogłoszenie reklamowe odnosimy wrażenie, że oferta Spółki zbliżona jest do oferty bankowej, jednak bez konieczności spełnienia szeregu warunków wymaganych przez instytucje bankowe.

Tymczasem propozycja dotyczy przystąpienia do grupy (*Ewidencja polega na utworzeniu grupy w ramach tych samych lub różnych zestawów kwotowych oferowanych przez PKF „Skarbiec”. Grupę tworzy się w celu nabycia produktu dla klienta” – par. 4 pkt. 1)* i pozyskiwania środków pieniężnych w drodze wzajemnego finansowania „kredytobiorców” (*„Klient zobowiązany jest do wpłacania co najmniej jednej kompletnej raty miesięcznej nie później do niż do dziesiątego każdego miesiąca” (...) – par. 5 pkt 1)*). Przydział towaru następuje w drodze wniesionego udziału własnego (par. 7 *Ogólnych Warunków umowy*) albo w drodze zadeklarowanego udziału własnego (par. 8 *Ogólnych Warunków Umowy*). Termin uzyskania oczekiwanych środków finansowych nie jest więc dla członka programu znany. Wprowadzenie w błąd polega na wywołaniu u adresata informacji reklamowej mylnego wyobrażenia, że przedmiotem działalności Spółki jest udostępnienie środków finansowych w postaci pożyczki bądź kredytu. Decydujące znaczenie mają przy tym wyobrażenia adresatów reklamy a nie opinie reklamujących (por. *Polskie Prawo Reklamy*, I. Wiszniewska, Warszawa 1998, str. 32). Oczekiwania konsumentów co do rezultatów podpisanej umowy odbiegają niestety od faktycznych zobowiązań umownych, które podejmuje Spółka.

Zbiorowy interes konsumentów naruszony przez wskazaną praktykę to interes ekonomiczny ogółu konsumentów, bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Reklama prasowa jest adresowana do każdego, kto sięga po tygodnik, do wszystkich czytelników danego wydania tygodnika. Zakazując stosowania wprowadzającej w błąd reklamy Urząd ma na celu ochronę konsumenta, rozumianego jako zbiorowość, przed niekorzystnym dla niego rozporządzeniem własnym mieniem. Ekonomiczne skutki podpisania umowy o uczestnictwo w konsorcjum kapitałowym, jak wskazano, są diametralnie inne od tych, które wynikają z umowy o kredyt. Bark terminu, w którym zrealizowany zostanie przydział, w zasadzie paraliżuje działalność konsumentów. Niejednokrotnie też konsument narażony zostaje na dodatkowe koszty związane podpisaniem umowy. Konieczność uiszczenia opłaty przygotowawczej przed uzyskaniem zestawu kwotowego od Spółki skutkuje czasami koniecznością zapożyczenia się u innych podmiotów. Realizacja potrzeby dla której zaspokojenia zawarto umowę ze Spółką zostaje opóźniona, a dokonywanie comiesięcznych wpłat generuje kolejne koszty dla konsumenta. Nie można również wykluczyć sytuacji, w której pożyczka w ogóle nie zostanie udzielona uczestnikowi. Środki zgromadzone na wspólnym funduszu członków programu mogą się bowiem okazać niewystarczające, na skutek braku bądź nie terminowych wpłat pozostałych uczestników systemu.

12. Uwzględniając powyższe, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał zachowanie przedsiębiorcy wskazane w punkcie pierwszym sentencji za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

13. W ramach prowadzonego postępowania Spółka podjęła współpracę z Urzędem.

14. Na podstawie art. 23 c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwałych skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu. W szczególności może zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia wielokrotnego oświadczenia o określonej w decyzji treści i formie. Poinformowanie konsumentów o rzeczywistym charakterze działalności prowadzonej przez Spółkę Urząd uważa za niezbędne. Z chwilą wpisania niedozwolonego postanowienie do rejestru zyskuje ono skuteczność wobec osób trzecich (jest skuteczne *erga omnes*). Konsumentom mogą więc w drodze indywidualnych postępowań przed sądem dochodzić przysługujących im roszczeń. .

15. Z uwagi na postawę Spółki Urząd nie skorzystał z uprawnienia do nakazania Spółce, na jej koszt, publikacji decyzji w prasie.

16. Stosownie do art. 101e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nadać decyzji rygor natychmiastowej wykonalności w całości lub w części, jeżeli wymaga tego ważny interes konsumentów.

Rozstrzygając sprawę będącą przedmiotem niniejszego postępowania Urząd uznał, że zbiorowy interes konsumentów wymaga ochrony.

Niewykonanie niezwłocznie decyzji spowodować mogłoby nieodwracalne, negatywne skutki dla chronionych ustawą interesów konsumentów.

Pouczenie

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ par.2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki